

Değerli Arkadaşlar, Sevgili Meslektaşlarım

Hepinizi Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum. Dünyanın en önemli gündemlerinden biri olan ve gün geçtikçe önemi daha da artan “Gıda Sorunu” hakkında Gıda, Kimya ve Ziraat Mühendisleri Odalarımızın ortaklaşa düzenlediği bu etkinlikte aranızda bulunmaktan onur duyuyorum.

Değerli Arkadaşlar,

Geçtiğimiz yıl yine bu tarihlerde düzenlediğimiz etkinliğin açılış konuşmasında 15 Temmuz başarısız darbe girişimi sonrasında ilan edilen OHAL’le birlikte, AKP’nin kendisine muhalif olan tüm toplumsal kesimleri baskı altına alarak sindirmeyi hedeflediğini dile getirmiştım. OHAL ilanıyla birlikte başlayan sivil darbe sürecinin, tek adam rejiminin inşası için fırsat olarak değerlendirileceğinin altını çizmişim.

Aradan geçen bir yıllık zaman dilimi, o dönemde dile getirdiğimiz tehlikelerin adım adım hayata geçirildiği dönem oldu.

Aralarında 3 binin üzerinde mimar, mühendis ve şehir plancısının da bulunduğu 130 bin kamu emekçisi hiçbir yargı kararı olmaksızın görevlerinden ihraç edildi.

Siyasi Parti Başkanları, milletvekilleri, belediye başkanları, gazeteciler, insan hakları savunucuları tutuklanarak cezaevlerine gönderildiler.

Televizyon kanalları, haber ajansları, gazeteler, dergiler, internet siteleri kapatılarak basın özgürlüğü ve haber alma hakkı ayaklar altına alındı.

OHAL koşulları altında gerçekleştirilen şaibeli bir referandumla Anayasal Değişikliği yapılarak Parlamenter Sistem yerine Cumhurbaşkanlığı Sistemi getirildi.

Yüksek yargı organları ve mahkemeler zapturapt altına alınarak adalet tümüyle ortadan kaldırıldı. Vicdan ve adalet arayışı mahkeme salonlarından, yollara ve meydanlara taşındı.

Aralarında emek ve meslek örgütlerinin de bulunduğu örgütlü toplumsal kesimlere yönelik baskı, zor ve şiddet eşi görülmeyen boyutlara vardı.

Değerli Arkadaşlar,

Kendisine muhalif kesimlere hiddetle saldıran AKP iktidarının hedeflerinden biri de TMMOB oldu. İktidara geldiği günden bu yana, Cumhurbaşkanlığı Denetleme Kurulu Raporu’yla, hakkımızda açılan davalarla, yöneticilerimize yönelik tehditlerle, yandaş basın ve sosyal medya trollerinin hedef göstermeleriyle TMMOB’ye yönelik sistematik bir saldırı yürüten AKP’nin bu saldırıları son 1 yılda daha da arttı. Burada bulunan üye ve yöneticilerimiz bu saldırıların hedefi ve tanığıdır.

Örgütlülüğümüz yönelik bu saldırıların en son adımlarından birisi, “Denetleme” adı altında kurumsal özerkliğimizi ortadan kaldırma girişimidir. 2014 yılında alınan Bakanlar Kurulu Kararlarıyla başlatılan bu süreçte, ilgili Bakanlıkların Birliğimiz bünyesindeki odaları “İdari ve Mali Denetim” uygulaması öngörülmüştür. Bu karara dayanak oluşturan yasal düzenleme, 12 Eylül Darbecilerinin Birliğimizin demokratik işleyişine müdahale edebilmek için TMMOB yasasına eklediği bir maddedir. Sıkıyönetim dönemi de dâhil 35 yıldır hiç uygulanmayan bu madde, AKP döneminde uygulanmak istenmektedir.

6235 Sayılı Kanun uyarınca kurulan TMMOB ve bağlı odaları, Anayasa’nın 135. Maddesinde tanımlandığı biçimiyle kamu kurumu niteliğinde bir meslek örgütüdür. Aynı Anayasa maddesine göre meslek örgütleri üzerinde devletin idari ve mali denetimine ilişkin kurallar kanunla düzenlenir. AKP, Anayasa’nın 135. maddesini çiğneyerek, herhangi bir kanun olmaksızın, Bakanlar Kurulu Kararı ile Odalarımızı keyfi biçimde denetlemek istemektedir. AKP’nin amacı denetim yapmak değil, Bakanlıklar eliyle TMMOB üzerinde sanki TMMOB kendine bağlı bir genel müdürlükmüş gibi “hiyerarşik vesayet” oluşturmak, TMMOB’nin yasayla verilmiş kamusal görevlerini yürütmesini engellemektir. Hiçbir bakanlığın, TMMOB ve bağlı odalarının yasayla verilen hak ve yetkilerine müdahale etme hakkı ve

haddi yoktur. TMMOB ve Odalarımız bakanlıklara ait birer alt birim değildir. TMMOB, anayasal statüsü olan, kanunla kurulmuş ve 1954 yılından bu yana varlığını ve mücadelesi sürdüren bir meslek örgütüdür. TMMOB, bu ülkedeki 500 bini aşkın mühendis, mimar ve şehir plancısının öz örgütüdür.

15 yıllık iktidar dönemindeki icraatlarının hesabını veremeyen, Sayıştay Raporlarını açıklamaya cesaret edemeyen, yolsuzluk ve rüşvet iddialarını sumen altı eden, devletin örtülü ödeneğini parti kasası gibi kullanan, ülkenin tüm zenginliklerini Varlık Fonu adı altında kontrollerine alan AKP'den "şeffaflık" ve "denetim" öğrenecek değil. TMMOB ve Odaları, ülkenin en açık, en şeffaf işleyişine sahip örgütleridir. Her iki yılda bir yapılan genel kurullarımızda seçilen denetim kurullarımız, üçer aylık dönemlerle idari ve mali denetim yapmaktadır. Bu denetim ve faaliyet raporları tüm üyelerimizin ve halkımızın erişimine açık biçimde yayınlanmaktadır.

Tüm bu gerçeklere ve yasal gerekçelere rağmen, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın Birliğimize bağlı Kimya Mühendisleri Odası'na karşı açmış olduğu davada mahkeme, Kimya Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu üyelerinin görevden alınmasına karar vermiştir. 2014 yılından bu yana devam eden bu süreç ve mahkemenin Kimya Mühendisleri Odamız hakkında verdiği bu karar hukukla ilgili değil, tamamıyla AKP'nin siyasal çıkarlarıyla ilgilidir. OHAL düzeniyle birlikte güçler ayrılığını ortadan kaldırarak Yasama, Yürütme ve Yargı organlarını doğrudan saraya bağlayan AKP, inşa ettiği bu tek adam rejimiyle, emek ve meslek örgütlerini de etkisizleştirmeye çalışmaktadır.

Bizler bugüne kadar bu sladı ve tehditlere boyun eğmedik ve teslim olmadık, bundan sonra da bpyun eğmeyeceğiz, teslim olmayacağız. Kimya Mühendisleri Odası Yönetim Kurulumuz görevinin başında dimdik durmaya devam ediyor. Tıpkı bugünkü etkinlik gibi halktan yana üretmeye ve ülkenin geleceği için mücadeleye etmeye devam ediyorlar, edecekler.

Hükümet, OHAL nedeniyle yaşanan kaotik ortamdan faydalanarak TMMOB Yasasını değiştirmeye yönelik girişimlerde bulunmaktadır. Birliğimize bağlı odaların kamusal sorumlulukla yerine getirdiği mesleki denetim yetkileri ellerinden alınarak, ekonomik ve kamusal gücü zayıflatılmak istenmektedir.

Birliğimizin çalışmalarını ve yetkilerini sınırlandırmaya yönelik adımların bir diğeri de, Sosyal Güvenlik Kurumu ile Birliğimiz arasında 2012 yılında yapılan asgari ücret belirleme protokolünün feshedilmesidir. Ücretli çalışan mühendis, mimar ve şehir plancılarının hak kaybına neden olacak bu tek taraflı fesih işleminin iptali için idare mahkemesine açtığımız davanın takipçisi olacak, üyelerimizin mesleki ve özlük haklarını korumaya devam edeceğiz.

Değerli Arkadaşlar,

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü tarafından her yıl bir ana tema belirlemekte ve dünya gıda gününü kutlamaktadır. Ancak hepinizin bildiği gibi Gıda, Kimya ve Ziraat Mühendisleri Odalarımız, Dünya Gıda Gününü aynı tema ekseninde bir sempozyum disiplini içerisinde yıllardan beri işlemektedir. Ancak en büyük farkımız kutlamaktan daha çok, ülkemizde ve dünyadaki egemen kapitalist sistemin veya neoliberal politikaların yarattığı açlık, yokluk ve yoksulluğu deşifre ederek bizlere yakışır insan ve emek odaklı üretim ve tüketim biçimleri için öneriler geliştirmektedirler.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün bu yıl "Göç ve Gıda Güvenliği" konularına dikkat çeken bir tema belirledi ve 3 odamız tüm ilgili taraflarla bu tema etrafında, mevcut sistemi sorgulayarak kısa ve uzun vadeli öneriler geliştireceklerdir. Öncelikle her 3 odamızı yıllara dayanan örnek bir mesleki dayanışma gösterdikleri ve halkımızı doğruları söylemekten vazgeçmedikleri için kutluyorum.

Değerli Arkadaşlar,

Konuşmamın en başında da dile getirdiğim gibi Gıda Sorunu her geçen gün daha da önem kazanmaktadır. "İklim Değişikliği", "Çatışmalar" ve "Göç" gibi küresel ölçekli sorunların da etkisiyle, "Açlık ve Yoksulluk" tüm dünyayı tehdit eder hale gelmiştir.

Dünya Bankasının kendi rakamlarına göre temel gıda fiyatları son üç yılda yüzde 83 yükselmiş durumdadır. Birleşmiş Milletler verilerine göre ise, 2017 yılında 815 milyondan fazla insan yani her dokuz kişiden biri yatağa aç girmektedir.

Dünyada yaşanan açlığın ve yetersiz beslenmenin nedeni üretim yetmezliği değil, üretim ve tüketimin adaletli bir şekilde sağlanamamasıdır. Ülkemizde ise insanlarımızın %22'si yeterli gıdaya ulaşamamakta %8,5'u ise açlık sınırında yaşamaktadır.

Sorumlusu ise tarım ve gıda üretiminde tekelleşmedir. Hemen her alanda olduğu gibi gıda alanında da sayısı 5-10'u geçmeyen Çok Uluslu Şirketlerdir. Çünkü bu şirketler dünyaya egemendir ve gıda temel besin aracı olmaktan çıkıp bunların rant aracına dönüşmüştür.

Örneğin; küresel ölçekte dört firmanın piyasayı kontrol düzeyleri, tohumda yüzde 58.2, tarımsal kimyasallarda yüzde 61.9, gübrede yüzde 42.3, hayvansal ilaçlarda yüzde 53.4'dür.

Hayvansal üretimde ise bu oranlar tavukçulukta yüzde 97, domuz ve sığırlarda yaklaşık yüzde 66 düzeyindedir.

Bu şirketlerden altı tanesi dünya tahıl ticaretinin yüzde 85'ini, 8 şirket kahve satışlarının yüzde 60'ını kontrol ediyor. Özellikle insanların temel besin ihtiyacı olarak bilinen mısır, pirinç, buğday ve soya gibi gıdaları hakimiyetleri altına almak için de büyük savaşlar veriyorlar.

Bu şirketler veya taşeronları, yüzlerce çeşit ticari marka adı altında kendilerini gizlemekte ve Dünya'nın gıda kontrolünü ellerinde tuttuklarını maskeleymektedir. Tekellerini pekiştirmek için, gerek gelişmiş ülkeler, gerekse IMF, Dünya Ticaret Örgütü, Dünya Bankası gibi kuruluşlar aracılığı ile en acımasız uygulamaları hayata geçirmekten kaçınmıyorlar.

Özellikle mevcut AKP döneminde çıkan, Tohumculuk, Toprak ve Tarım, Tarım Sigortaları ve Lisanslı Depoculuk gibi yasalar bunun somut örnekleri olarak ele alınmalıdır. Ülkemizde tarım ve gıdanın piyasalaştırılması, doğal kaynaklarımızın, sermayenin sınırsız ve kuralsız kullanımına açılması bu yasalarla hız kazanmıştır.

Sadece yasal düzenlemeler değil, özelleştirmeler, gıda alanındaki mevcut kamu kurumlarının tasfiyesi veya işlevsizleştirilmesi, KİT'lerin yabancı sermaye veya yerli işbirlikçilerine peşkeş çekilmesi gibi yaşanan talan süreci, köylülerimizi olduğu gibi kentlilerimizi de yoksullaştırmakta ve açlık sınırına hızlıca yaklaşmalarına neden olmaktadır.

Değerli Arkadaşlar,

Sempozyum kapanış panelinde TMMOB Yürütme Kurulu ve Birlik Gıda Komisyonu üyemiz sevgili Kemal Zeki Taydaş konunun ayrıntılarını ve Birliğimiz görüşlerimizi sizlerle paylaşacaktır.

Biz TMMOB olarak, tam bağımsız Türkiye derken sadece darbe ve dikta rejimine veya KHK'lere değil, aynı zamanda sanayiden, eğitime, üretimden planlamaya, beslenmeden sağlığa, enerjiden tarıma, doğal kaynakların bir ulusal veya uluslararası zümre için değil halkımız için bağımsızlığından söz ediyoruz.

Halkların ucuz ve güvenilir gıdaya erişim hakkı, ellerinden alınamaz, satılamaz ve devredilemez bir haktır. Bu eksende insan yaşamından, dolayısı ile besin kaynaklarından, gıdadan daha önemli bir şeyin olmadığını biliyoruz. Yoksulluk ve açlığın kader olmadığını söylüyor, açlık ve yoksulluğun, yaşam hakkını ihlal eden, yıkıcı ve insanlık dışı kapitalist sistemin ekonomik sonucu olduğunu düşünüyoruz.

Kısacası, Gıda Bağımsızlığının karşısındaki en büyük engelin "Gıda Emperyalizmi" olduğunu, dünyanın ve ülkemizin açlıkla mücadelesinin gıda emperyalizmine karşı durmaktan geçtiğini söylüyoruz.

Türkiye'nin "Gıda Bağımsızlığı" hakkının yaşama geçirilebilmesi için;

- IMF ve Dünya Bankası ile Dünya Ticaret Örgütü'nün ülkemiz tarımı ve kırsal yaşam üzerindeki, genel düzenleyici işlem yapma yetkisi kaldırılmalı, her türlü dayatmalar ret edilmelidir.
- Avrupa Birliği kapsamında önerilen "Ortak Tarım ve Gıda Politikası" gibi Türkiye'nin gıda ve tarım sektörünü piyasalaştıran neoliberal yasalar kaldırılmalı. Köylü ve tüketiciden yana olan yasalar yürürlüğe sokulmalıdır.
- Tarım ve Gıda konulu yükseköğretimin, üretici ile mühendisin bağımsız bir tarım-besin modeli altında dayanışma içinde çalışacağı bir zemin yaratılmalı, ülke ihtiyaçlarına göre yerli ekim, yerli üretim ve istihdama yönelik yeniden yapılandırılması sağlanmalıdır.

Gerçekçi öngörüler ile planlamacı, yatırımcı, mühendis ile köylünün omuz omuza çalışacağı bir zemin üzerinde, üretimi yeniden organize eden; üreticiden tüketiciye doğrudan bir beslenme zinciri kuran, emek eksenli ve dayanışmayı arttıracak yeni bir yapı, ülkemiz insanı, ülkemiz tarımı, kırsal hayat ve tüketici sağlığı açısından en acil gereksinimdir.

Değerli Arkadaşlar,

Sözlerime son verirken, Gıda, Kimya ve Ziraat Mühendisleri Odalarımızın tüm temsilcilerine, değerli bilgilerinizi bizimle paylaşacak uzmanlarımıza ve emeği geçen tüm çalışan arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

İnsanların aç ve yoksul yaşamadığı, eşit adil bir ülke ve dünya özlemi ile TMMOB Yönetim kurulu adına sevgi ve selamlarımı sunuyorum.

Emin Koramaz

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı